

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

615

Vragen van het lid **Duyvendak** (GroenLinks) aan de minister van Justitie over *het intrekken van hoger beroepsprocedures in bouwfraudezaken*. (Ingezonden 4 oktober 2007)

1
Klopt het bericht¹ dat het Openbaar Ministerie (OM) met drie van de vier bouwbedrijven die in 2005 zijn veroordeeld wegens grootschalige bouwfraude is overeengekomen dat het hoger beroep zal worden ingetrokken?

2
Welke afspraken zijn er precies gemaakt tussen het OM en de veroordeelde bouwbedrijven? Kunt u deze overeenkomst(en) aan de Kamer zenden? Waaruit bestaat precies de door het OM geconstateerde gedragsverandering binnen de bouwbranche en binnen de afzonderlijke bedrijven? Waarom wegen deze overwegingen thans op tegen de aanvankelijke argumenten om in hoger beroep te gaan?

3
In hoeverre maakt de bouwbranche op dit moment daadwerkelijk werk van het voorkomen van fraude? Deelt u de mening dat het intrekken van het hoger beroep mogelijk een verkeerd signaal kan zijn aan de bouwbranche, waardoor het schuld bewustzijn en

het gevoel dat bouwfraudegevallen voorkomen dienen te worden mogelijk zullen afnemen? Hoe wordt voorkomen dat bouwbedrijven die zich schuldig hebben gemaakt aan fraude zich onttrekken aan uitsluiting van overheidsopdrachten?

4
Wanneer bent u geïnformeerd over de op handen zijnde intrekking van het hoger beroep tegen de veroordeling van deze bouwbedrijven? Gaat u in dit geval gebruik maken van uw bijzondere aanwijzingsbevoegdheid ten opzichte van het OM? Zo neen, waarom niet?

¹ «Fraude in bouw niet meer vervolgd», NRC Handelsblad, 28 september 2007.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie). (Ontvangen 12 november 2007), zie ook Aanhangsel Handelingen nr. 433, vergaderjaar 2007–2008

1
Bij vonnissen van 9 juni 2005 zijn zestien rechts- en natuurlijke personen veroordeeld in het kader van de zogenaamde bouwfraude. Het Openbaar Ministerie (OM) is in alle gevallen in hoger beroep gegaan, evenals twaalf rechts- en natuurlijke personen. In hoger beroep worden thans de strafzaken van drie natuurlijke- en één rechtspersoon behandeld. De overige hoger

beroepsprocedures zijn door zowel de natuurlijke en rechtspersonen als door het OM ingetrokken.

2
Eind 2005 en begin 2006 zijn door de behandelend advocaat-generaal te Den Haag verzoeken ontvangen van het merendeel van de raadslieden van de rechts- en natuurlijke personen, dat betrokken was bij de bouwfraudezaak, om het hoger beroep in te trekken. In het merendeel van de gevallen gingen deze verzoeken vergezeld van de toezegging dat het appel van de verdachte zou worden ingetrokken, indien het OM dit verzoek zou honoreren. Deze berichten zijn vervolgens aanleiding geweest om de opportuniteit van de voortzetting van de hoger beroepsprocedures (opnieuw) in overweging te nemen. Hierbij is een aantal omstandigheden in ogenschouw genomen, zoals:

- het tijdsverloop sinds de gepleegde strafbare feiten; de verdachten zijn veroordeeld voor feiten gepleegd vóór 1998,
- de belasting van de zittingscapaciteit bij doorzetting van de hoger beroepsprocedures,
- de verschillende belangen van onder andere de betrokken bedrijven en de Nederlandse samenleving, bezien ook in het licht van de uitspraken die daarover in een eerder stadium al aan en in de Kamer zijn gedaan (zie onder andere de brief van

de minister van VROM van 27 juni 2005 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 28 244, nr. 104), het verslag van het AO van 30 juni 2005 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 28 244, nr. 107) en de brief van de minister van Economische Zaken van 28 april 2006 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 29 709, nr. 10), en

- de activiteiten van de toezichthouder NMa met betrekking tot de bouwbranche, waaronder het opleggen van hoge boetes aan bouwbedrijven.

Aan de raadslieden is vervolgens bericht dat ingestemd kan worden met intrekking van de hoger beroepsprocedures onder de voorwaarde dat deze ook door de verdachten zouden worden ingetrokken.

Ik merk op dat hierbij met name de door de bouwbedrijven reeds tijdens het strafrechtelijk onderzoek naar de bouwfraude ontwikkelde interne integriteitprogramma's en controlemechanismen om herhaling te voorkomen van belang zijn geweest. Zoals hiervoor reeds is aangehaald, is over deze regulerende maatregelen om het gewraakte gedrag te voorkomen reeds meermalen gesproken in de Kamer. De maatregelen speelden ook – zo blijkt uit de uitspraken van 9 juni 2005 van de rechtbank te Rotterdam – bij de strafmaatbepaling een rol ten gunste van de verdachten.

Er zijn tussen het OM en de bouwbedrijven geen overeenkomsten gesloten.

Overigens geldt dat door het intrekken van het hoger beroep in de hiervoor bedoelde twaalf strafzaken, de uitspraken van de rechtbank te Rotterdam in rechte zijn komen vast te staan. Het gaat daarbij in tien gevallen om een veroordeling en in twee gevallen (van natuurlijke personen) om een vrijspraak.

3

Gelet op hetgeen ik hiervoor heb opgemerkt in antwoord op vraag 3 is het intrekken van het hoger beroep geen verkeerd signaal. Gebleken is dat de branche reeds de nodige maatregelen heeft genomen om herhaling te voorkomen. Daarnaast is van belang dat in de huidige juridische constructie een aanbestedende dienst verplicht is een inschrijver op een aanbesteding uit te sluiten wanneer deze onherroepelijk is veroordeeld voor strafbare feiten

als lidmaatschap criminele organisatie, fraude, omkoping en witwassen (zie artikel 45 van het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten). Ook in de nieuwe Aanbestedingswet, die op 20 september 2006 door de Tweede Kamer is aangenomen en die thans in behandeling is bij de Eerste Kamer, is een verplichte toetsing opgenomen van de integriteit van ondernemers en uitsluiting van niet-integere ondernemers (zie hiervoor onder andere ook de eerder bedoelde brief van de minister van Economische Zaken aan de Tweede Kamer van 28 april 2006).

4

Het OM heeft mij tijdig vóór de intrekking van het hoger beroep op de hoogte gesteld van deze ontwikkelingen. Ik acht de genomen beslissing verantwoord en zie derhalve geen aanleiding van mijn aanwijzingsbevoegdheid gebruik te maken.